

תקציר: מחקר משווה עדכני בנוגע להענקת מעמד פליטות למסתננים מדרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול.

1. דוח משותף של ממשלות אנגליה ודנמרק מאוגוסט 2016, על סמך ממצאי משלחת לחרטום בירת סודן, קובע כי בעיר חיים מאות אלפי יוצאי דרפור, הרי הנובה ודרום קרדופאן, החיים בשלום ואינם נרדפים בשל מוצאם. כמו כן קבע הדוח כי לא נשקפת סכנה לחייהם של מהגרים מאזורים אלו אשר חוזרים לסודן, למעט פעילים פוליטיים בולטים. דהיינו, גם אם מהגרים אלו אינם יכולים לחזור ישירות לאזורי הסכסוך, אין להם כל מניעה לחזור לאזורים אחרים ורגועים יותר בסודן, כגון חרטום.¹
2. בעקבות ממצאי הדוח, משרד הפנים הבריטי (**U.K Home Office**), פרסם קובץ הנחיות הקובע כי למעט מתנגדי משטר בולטים במיוחד, אין מניעה לגרש בכפייה מהגרים סודנים שמוצאם מדרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול, למעט מתנגדי משטר בולטים.²
3. פסק דין חדש של בית הדין העליון לעררים בבריטניה (**UKUT**), מאוקטובר 2017, אישר כי ניתן להתבסס על קובץ ההנחיות של משרד הפנים ואישר לגרש מהגר סודני מהרי הנובה שחי באנגליה כ-17 שנה.³
4. פסק דין של בית הדין האירופי לזכויות אדם (**ECHR**) ממאי 2017, אחד מבתי הדין הבכירים באירופה, הסתמך גם הוא על הדוח הדני-בריטי וקבע שניתן לגרש מהגר סודני המזוהה עם קבוצת המורדים JEM המבוססת בעיקר בדרפור. זאת על אף שהמשיך את פעילותו הפוליטית נגד הממשל הסודני גם בעת שחי בשוויץ אך היה פעיל זוטרי יחסית ולא מוכר לרשויות בסודן.⁴
5. פסק דין מנחה של בית הדין העליון לעררים בבריטניה משנת 2015 קבע באופן מפורש כי:⁵

¹ UK Home Office, Danish Immigration Service, Sudan Situation of Persons from Darfur, Southern Kordofan and Blue Nile in Khartoum (2016) ("UK Home Office, Danish Immigration Service"). Available at:

www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/566267/Sudan_project.pdf.

² Country Policy and Information Note Sudan: Non Arab Darfuris. Available at:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/635559/Sudan_-_Non_Arab_Darfuris_-_CPIN_-_v1.0_August_2017_.pdf

³ Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) Appeal Number: PA/07705/2016 .

⁴ AFFAIRE N.A. c. SUISSE, no 50364/14, 30 Mai 2017, Disponible à:

[hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["173790-001"\]](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{).

Summary in English: hudoc.echr.coe.int/eng?i=002-11632.

⁵ IM and AI (Risks - membership of Beja Tribe, Beja Congress and JEM) Sudan CG [2016] UKUT 188 (IAC). Paragraph 191.

“there is no evidence that those returning from Israel, although likely to be questioned, are for that reason alone subjected to persecution”.

6. באוגוסט 2016 נחתם הסכם רשמי בין ממשלת איטליה לממשלת סודן בדבר הרחקתם של מהגרים לא חוקיים. איטליה גירשה 48 מהגרים סודנים מאזור דרפור, בתיאום מלא עם ממשלת סודן.⁶
7. ממשלת צרפת גם כן מגרשת מהגרים מדרפור, הרי הנובה והנילוס הכחול בחזרה לחרטום.⁷
8. דוח של המבקר הממשלתי לענייני פליטים בבליגיה קבע בפברואר השנה (2018) כי העדויות על עינויים שעברו מהגרים סודנים שהורחקו מבליגיה בתאום עם נציגי ממשלת סודן, לרבות מהגרים מאזור דרפור, אינן אמינות וכי אין מניעה להרחיק לסודן מהגרים שאין להם עלת מקלט, גם בתאום מלא עם נציגי ממשלת סודן.⁸
9. דוח חדש של ממשלת הולנד מיוני 2017 קובע גם הוא כי לא נשקפת סכנה לחוזרים לסודן, כולל יוצאי דרפור וקרדופאן, למעט פעילים פוליטיים בולטים במיוחד, המהווים מיעוט קטן מתוך אוכלוסייה זו.⁹
10. דוח של ממשלת אוסטרליה מאפריל 2016 קובע כי לא נשקפת סכנה למהגרים מאזור דרפור שחוזרים לסודן למעט מתנגדי משטר בולטים, אם כי דווקא ליוצאי הרי הנובה עלולה להישקף סכנה שכזו.¹⁰
11. מקורות רבים ובהם קובץ ההנחיות של משרד הפנים הבריטי קובעים כי גם המורדים ואנשי המיליציות האפריקאיות בדרפור כגון ה-SLA וה-JEM, ביצעו ומבצעים היום פשעי מלחמה נגד אזרחים ולכן אין לכלול פרטים אלו תחת הגנות של אמנת הפליטים.

Available at: http://www.refworld.org/cases.GBR_UTIAC.576925314.html

⁶ <http://www.onuitalia.com/eng/2016/08/07/italy-sudan-memorandum-understanding-migration-signed-rome/>

⁷ <https://www.dabangasudan.org/en/all-news/article/france-to-deport-27-sudanese-asylum-seekers>

⁸ RESPECTING THE PRINCIPLE OF NON-REFOULEMENT WHEN ORGANIZING THE RETURN OF PERSONS TO SUDAN. Available at:

http://www.cgra.be/sites/default/files/respecting_the_principle_of_non-refoulement_when_organizing_the_return_of_persons_to_sudan.pdf

⁹ Algemeen ambtsbericht Sudan. Available at:

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/ambtsberichten/2017/06/20/algemeen-ambtsbericht-sudan-2017/AAB+Sudan+2017.pdf> p.89.

¹⁰ DFAT Country Information Report Sudan.

Available at: <http://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-sudan.pdf>

איתן - מדיניות הגירה ישראלית מ"ר 580561587 / ת.ד.: 16429, ירושלים, 96465 / פקס: 077-4703191

- 12.** בנוסף לכל הדוחות המאשרים את האפשרות להחזיר בכפייה מהגרים מדרפור לחרטום בירת סודן, נציבות האו"ם לפליטים חתמה על הסכם עם ממשלות סודן וציאד על חזרה של פליטים ישירות לדרפור ועשרות אלפי פליטים כבר חזרו לכפריהם בדרפור.¹¹
- 13.** בהתפתחות דרמטית ביותר, מזכירות המדינה האמריקאית הסירה את הסנקציות על ממשלת סודן, הודות לשיפור המשמעותי במצב זכויות האדם באזורי הסכסוך בדרפור ובהרי הנובה.¹²

סיכום:

אין כל הצדקה חוקית או משפטית להעניק מעמד ליוצאי דרפור או הנובה באופן גורף, וניתן להגן על עמדה זו גם בבית המשפט על סמך פסקי דין של בתי המשפט הבכירים ביותר באירופה. בנוגע לסכנה הנשקפת בגין שהייתם של אזרחי סודן בישראל, ספק אם מדובר בסכנה משמעותית הכרוכה ביותר מתשאול בנמל התעופה, ובכל מקרה, אין הבדל לעניין זה בין יוצאי דרפור לבין מסתננים משאר האזורים בסודן. הנתונים מישראל מצביעים על כך שכ- 6,000 מסתננים חזרו מישראל לסודן מבלי שממשלת סודן הייתה מודעת לכך ששהו בישראל, ואין עדויות משמעותיות על כך כי ארע להם רע.

יתרה מכך, חלק מהמסתננים מדרפור והרי הנובה הם חברי מיליציות ויש לוודא על בסיס פרטני שהם אינם פושעי מלחמה שלא זכאים, מטבע הדברים, לכל הגנה. ניתן להעניק הגנה הומניטארית למיעוט קטן מאוכלוסיית המסתננים מדרפור שהם מתנגדי משטר בעלי פרופיל גבוה מאוד, לפנים משורת הדין, רק לאחר בדיקה פרטנית של בקשות המקלט.

מחקר וכתביה:

יונתן יעקובוביץ'

לפרטים נוספים:

מייל: yj.eitan@gmail.com

טלפון: 058-4003239

¹¹ https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/OCHA_Sudan_Humanitarian_Bulletin_Issue_13_%2822_May-4_June_2017%29.pdf

¹² <https://www.state.gov/p/af/rls/2017/274667.htm>